

WMG

JAARVERSLAG 2016

WERKGROEP MILIEUBEHEER GROESBEEK

Postbus 26, 6560 AA Groesbeek

BESTUURLIJKE AANGELEGENHEDEN

Bestuur

De samenstelling van het bestuur is in 2016 gewijzigd en was als volgt:

Voorzitter: Jo de Valk

Secretaris: Joost Buers

Penningmeester: Anne-Marie van den Bosch

Bestuursleden: Henny Brinkhof, Gijs Looijen, Rahimah Grefer.

Anne-Marie van den Bosch trad aan in het bestuur en Riet Heurkens trad af. Anne-Marie werd penningmeester

Algemene ledenvergadering 2015

Deze werd op woensdag 22 juni gehouden in de Tullekesbôm.

Na afloop van het formele gedeelte was er zoals gebruikelijk een excursie, dit keer naar het Reichswald in de buurt van De Diepen. Hier werd aandacht besteed aan het project Koningsven waarin het vermaarde veengebied van weleer deels hersteld gaat worden. De vergunningen zijn binnen. In 2017 zullen voorbereidende maatregelen getroffen worden, in 2018 gaat de eerste schop de grond in. Doel is een 200 ha groot hoogwaardig natuurgebied tot stand te brengen. De zuidrand van het Reichswald is ook het toneel van een grote bedreiging: 12 windturbines van 200 m hoog die vlak bij de grens aan de Kartenspielerweg gepland zijn. Er is een grote coalitie van tegenstanders gevormd aan zowel Duitse als Nederlandse kant. De WMG is er één van.

NATUUR EN LANDSCHAP

Landschapsontwikkelingsplan (LOP)

De WMG is nog altijd betrokken bij het landschapsontwikkelingsplan (LOP) van de gemeente Berg en Dal. Het LOP heeft betrekking op het buitengebied van onze gemeente. Ongeveer elk kwartaal vindt er een zgn. partneroverleg plaats, waar allerlei organisaties die op enige wijze actief zijn in het landschap samen bespreken welke projecten er als eerste uitgevoerd worden. Dit bijvoorbeeld omdat ze urgent of belangrijk gevonden worden. De gemeente kijkt dan of er middelen voor beschikbaar zijn, maar wil wel graag dat er participatie is door de organisaties die dat dan graag willen. De WMG heeft gekozen de prioriteit te leggen bij het project dat betrekking heeft op het ecologisch verbinden van De Bruuk met het Kranenburger Bruch. De eerste aanzetten daartoe zijn gezet en we zullen in 2017 meer vordering gaan zien op dit vlak. Ook is er vanuit dit overleg in 2016 een evenement georganiseerd dat beoogt om meer lokaal draagvlak en waardering voor onze natuur en landschap te genereren, de zogenoemde Landschapsparade. Deze dag vond op 11 september 2016 plaats in Persingen, op een boerenerf waar vanuit allerlei excursies en activiteiten werden georganiseerd. De WMG/LBG bood een natuurexcursie aan voor volwassenen, en voor de kinderen een middagje waterfauna vangen en determineren uit een ecologische poel. Deze werden beide goed bezocht en goed gewaardeerd. In 2017 zal de WMG/LBG weer deelnemen aan de dag, die dit keer op 10 september zal plaatsvinden in Groesbeek op Camping De Zoete Aagt.

De Groesbeker Bach in Duitsland is al deels heringericht.

VERKEER

Mediation Altena - Hettsteeg en fietspad door spoorkuil

Na lange, juridische procedures lijkt er een eind in zicht te komen in beide kwesties. Eind 2016 besloot de rechtbank dat er een mediation- of bemiddelingstraject moest komen, omdat de gemeente Groesbeek procedeerde tegen de staat, een ongebruikelijke situatie. Dat gold zowel voor het fietspad door de spoorkuil als voor de openstelling voor autoverkeer van de Altena-Hettsteeg. De mediation geschiedde onder leiding van Co Verdaas. Na pittige gesprekken tussen RVO en gemeente, die er onderling niet uitkwamen, werden eind 2015 ook RAVON en WMG betrokken bij de mediation. Inmiddels werd er veel gebruik gemaakt van het nieuwe fietspad. Maar er vielen ook veel slachtoffers onder overstekende reptielen, veel meer dan waarmee de gemeente rekening gehouden had. Er werd naar een oplossing gezocht in de vorm van geleidende schermen en tunnels onder het fietspad door. Begin 2016 leidde dit tot een overeenkomst tussen de gemeente enerzijds en WMG en RAVON anderzijds. Voor de RVO is daarmee de kous af. De gemeente zal 750 m van het traject afschermen met kunststof 'hekjes', voorzien van een aantal tunnels. Ook zal er gemonitord worden op dood gereden reptielen. Vrijwilligers van de WMG krijgen een taak bij het onderhoud van het talud, nadat de gemeente op beide taluds het struweel zal terugzetten. In de zomer van 2016 is het fietspad afgesloten geweest om de voorzieningen aan te kunnen leggen.

Ook het dossier Altena-Hettsteeg nadert een einde. Ook hier zijn forse maatregelen genomen om ervoor te zorgen dat de 30 km zone haalbaar is. Er zijn chicanes en verkeersdrempels aangelegd. Voor dassen zijn er oversteekvoorzieningen aangelegd. Ook voor de Altena-Hettsteeg zal een overeenkomst gesloten worden, maar om dat te kunnen doen zal er nog wat meer onderzoek nodig zijn in de vorm van verkeerstellingen en snelheidsmetingen. Hierover is overleg met de gemeente.

De WMG kijkt met zeer gemengde gevoelens terug op deze periode. Met name het fietspad door de spoorkuil heeft veel stof doen opwaaien: de werkwijze van de gemeentebestuur is zeer dubieus geweest: besluiten zijn niet schriftelijk vastgelegd, zoals bleek uit een WOB-verzoek van de WMG; de aanleg van het fietspad leek op een overval, de gerechtelijke procedures volgden elkaar in hoog tempo op. Er werd door sommige lokale politici zelfs met modder gegooid. De WMG werd bij delen van de bevolking de zondebok. De hele gang van zaken zou eens onder de loep genomen moeten worden, een kwestie waarvan veel geleerd zou kunnen worden voor de toekomst. De lokale Rekenkamer is in 2017 een onderzoek begonnen.

Fietspad door spoorkuil met geleiding en tunnels voor de reptielen

MILIEU

Megalekippenfarm Van Deurzen

Op 7 april 2016 is het bedrijf van Van Deurzen op een openbare verkoop verkocht aan Kees Koolen, voormalige eigenaar van booking.com. Onduidelijk is wat er mee gaat gebeuren. Er vonden wel gesprekken plaats met het gemeentebestuur, maar tot eind 2016 werd er niets bekend over de inhoud ervan. Wel weten we dat het de grote droom van Kees Koolen is de grootste melkveehouderij ter wereld op te richten in Brazilië met melkfabrieken en embryo-fokprogramma's en al. Hij heeft daar gronden aangekocht, maar heeft nog miljarden euro's nodig om zijn doel te bereiken. Intussen is hij in Nederland op kleine schaal begonnen. Voor Nederlandse begrippen is dat al snel groot, dus ontmoet hij tegenstand, zoals in Wichmond. Begin 2017 werd bekend dat hij in Groesbeek een melkfabriek wil beginnen.

RUIMTELIJKE ORDENING

Gemeentelijk overleg

De WMG heeft periodiek een bestuurlijk overleg met het gemeentebestuur. In 2016 is er maar één overleg geweest met wethouder Westeneind. Het was een verkennend gesprek, mogelijk de opmaat voor meer regulier overleg.

Tegenwind in het Reichswald

De WMG is fel gekant tegen de 12 enorme windturbines die langs de zuidrand van het Reichswald gepland zijn. Wij zijn van mening dat bossen de laatste plekken zouden moeten zijn waar windturbines gebouwd kunnen worden. De schade voor natuur en landschap is te groot. Er zijn in de regio betere locaties te vinden. De WMG heeft zitting in de actiegroep Gegenwind im Reichswald (Tegenwind) die zeer actief is en snel aan aanhang wint. Ook heeft de WMG in 2016 een bezwaarschrift tegen het Regionalplan van Düsseldorf ingestuurd, waarop windlocaties in het Reichswald staan ingetekend.

Tegenwind houdt allerlei acties tegen de windturbines. Er is een taskforce in het leven geroepen waarin naast Tegenwind ook Natuurmonumenten en de gemeenten Gennep en Berg en Dal zitting hebben. Er zijn publicaties in voorbereiding om het belang van het gebied voor de natuur onder de aandacht te brengen.

De aanleg van de turbines is nog geen uitgemaakte zaak, vooral nu de Kreis Kleve zich tegenstander heeft verklaard en de aanvraag voor een bouwvergunning heeft afgewezen met een zeer uitgebreide onderbouwing. ABO Wind heeft aangekondigd hiertegen in beroep te gaan.

Windturbines in het Reichswald? Nee, bedankt!

Zorgen over verkeersveiligheid bij nieuwe rotonde Zevenheuvelenweg

De WMG heeft een zienswijze ingediend op de ontwerp omgevingsvergunning voor de aanleg van de geplande rotonde op de splitsing Zevenheuvelenweg/Nieuwe weg. Deze is inmiddels beantwoord door het gemeentebestuur. Belangrijkste punten zijn de vervanging van de bomen, waaraan tegemoet is gekomen, en de veiligheid voor overstekende fietsers. Dat laatste blijft een punt van zorg. De rotonde is inmiddels aangelegd.

Tegen beton op de onverharde Biesseltsebaan

Na alle toestanden rond het betonfietspad door de spoorkuil, heeft de gemeente het plan opgevat om een betonfietspad van 3 meter breed aan te leggen op de onverharde delen van de Biesseltsebaan tussen Herberg 't Zwaantje en de Sionsweg in Nijmegen. De WMG vindt dit een ongewenst plan dat opnieuw snel doorgedrukt lijkt te worden. Inmiddels heeft overleg plaatsgevonden met Staatsbosbeheer dat heeft laten weten niet in te zullen stemmen met dit plan. Tegen verbetering van het bestaande fietspad heeft de WMG geen bezwaar, op voorwaarde dat de ecologische waarden, onder andere de grote beuken langs het fietspad, niet worden aangetast.

EDUCATIE EN VOORLICHTING

Algemeen

Zowel de commotie over het fietspad door de spoorkuil en de Altena-Hettsteeg leidden, helaas in de publieke opinie tot negatieve sentimenten tegen de WMG, terwijl het naar onze mening echt de gemeente is die steunen laat vallen. Door steeds de media (pers, lokale omroep) te woord te staan, ingezonden brieven en actuele informatie op de website blijven we onze boodschap uitdragen: de WMG komt op voor de belangen van natuur, landschap en milieu.

Groesbeeks Milieujournaal

In 2016 zijn er drie nummers van het Milieujournaal uitgekomen, waaronder een dubbelnummer:

Milieujournaal 163-164 (mei 2016)

Een themadubbelnummer 'Windturbines in het Reichswald' met een uitgebreid artikel over broedvogels in de nabijheid van de turbinelocaties. Daaruit blijkt dat dit deel van het Reichswald zeer rijk is aan broedvogels, waaronder veel bijzondere. Verder een interview met Jeroen en Heike Boot, initiatiefnemers van Tegenwind.

'Houtwallen en heggen als veekering' laat zien wat er allemaal te vinden is in Groesbeek.

'Natuurherstel op de Biessael' beschrijft hoe snel natuur zich ontwikkelt als er een goede inrichting plaatsvindt. Er staan nu al weer bijzondere soorten, zoals Fraai hertshooi, Liggende vleugeltjesbloem, Klokjesgentiaan en Blauwe knoop.

Na 8 jaar eindigt de artikelenserie De Levensboom, die inmiddels een indrukwekkende woudreus is geworden, bij de moderne mens.

Milieujournaal 165 (november 2016)

'Natuurontwikkelingsproject Koningsven-De Diepen (1)': een terugblik over hoe dit bijzondere project tot stand is gekomen.

'Op zoek naar de witte goudvink' gaat over het vangen en fokken van wilde vogels in kooitjes en volières.

'De bever is terug van weggeweest'. Over de opmars van deze landschapsvormer in de afgelopen decennia.

Nieuwe serie en opvolger van De Levensboom: Ons voedsel. Dit keer staat de aardappel centraal.

Nog een nieuwe serie, de boekbespreking. De eerste gaat over het boek Notes from Walnut Tree Farm.

Aardsterren en Aardmannetjes

Milieujournaal 166 (december 2016)

'Natuurontwikkelingsproject Koningsven-De Diepen (2)': hoe ziet het plan eruit en hoe gaat het gebied er straks uitzien.

'De wilde appel met uitsterven bedreigd', maar komt in onze omgeving nog vrij veel voor.

'Maatregelenplan fietspad spookuil' over de totstandkoming van het compromis.

Ons voedsel: de kalkoen

Boekbespreking: Het verborgen leven van bomen

Aardmannetjes

Website

De website van de WMG (www.wmg-groesbeek.nl) functioneert naar wens en wordt zeer regelmatig bijgewerkt. Het laatste nieuws van Groesbeekse natuur- en milieu-aangelegenheden is er te vinden. Subwerkgroepen zoals Aardhommels, Landschapsbeheer Groesbeek en Initiatiefgroep Ketelwald hebben een eigen pagina. Blijkens artikelen in de media wordt de site regelmatig bezocht door journalisten.

EXCURSIES EN OVERIGE VOORLICHTING

De Tullekesbôm en NL Doet

Voorjaar 2016 organiseerde de WMG in het kader van het programma van NL Doet weer een actie bij de Tullekesbôm. Dit keer konden kinderen een bijenhotel maken. Dertig kinderen waren op deze activiteit afgekomen. Henk Klaassen had het een en ander al grondig voorbereid. De hotels lagen keurig klaar als een bouw pakket, voorgeboord en al. De kinderen hoefden alleen alles maar aan en in elkaar te spijkeren, riet en andere holle planten op maat te knippen en erin te doen, samen met wat leem en mos en de prachtige accommodatie is gereed. Er werd driftig getimmerd, geknipt en gepropt. Uiteindelijk gingen alle kinderen tevreden met een bijenhotel naar huis.

Daarnaast ging groep 4 van de Sieppe ook in 2016 naar de Foepopot. Deze school maakt bovendien jaarlijks gebruik van de Tullekesbôm voor het project Reuzenpad en de natuurdetectivedagen.

JAARVERSLAG WERKGROEP LANDSCHAPSBEHEER GROESBEEK 2016

Landschapsbeheer Groesbeek is een club vrijwilligers, onderdeel van Werkgroep Milieubeheer Groesbeek, met als doelstelling: Mensen bewuster maken van de nog aanwezige natuur in hun omgeving.

Dit doen we door:

1. Het organiseren van educatieve wandelingen en excursies
2. Het uitvoeren van vrijwillig landschapsbeheer
3. Organiseren van informatieve avonden
4. Inventariseren en beschermen van weidevogels door o.a. het markeren van nesten en geven van voorlichting
5. Meedoen aan kampioenschappen Heggenvlechten

1. Educatieve wandelingen en excursies

In 2016 organiseerde LBG iedere maand een 'ommetje' in ieder (kerk)dorp van de nieuwe gemeente Berg en Dal:

- 17 januari: de Holthurnsche Hof. Tijdens de wandeling door 't winterlandschap is stilgestaan bij het Romeinse verleden, WO2 en de typische natuur van de stuwwal.
 - 14 februari, een rondje om de Bizonbaai in de Ooijpolder met veel ganzen en eenden.
 - 13 maart: Heilig Landstichting. Centraal staat de cultuurhistorie van dit kerkdorp bij de Cenakelkerk over de nabijgelegen begraafplaats en bijzondere bomen.
 - 24 april, een wandeling over boerenlandpaden rondom de nieuw opgebouwde Thornsche Molen bij Leuth. Onder leiding van vrijwillig molenaar Peter Pouwels (van de Bovenste Plasmolen) is tevens de molen bezocht.
 - 24 juni, op zoek naar de gierzwaluwen in het centrum van Beek. Alleen al in het dorp Beek zijn er veel verschillende mogelijkheden voor gierzwaluwen om een nestelplekje te vinden.
 - 4 augustus, wandeling via de Millingerwaard naar Kekerdom, waar ook de enige buitendijks gelegen kerk van Nederland staat.
 - 11 september, wandeling langs de heringerichte Groesbeek vanaf de bron bij de protestantse kerk via het Groeske richting Bij Ons.
 - 9 oktober: vanaf het kerkje van Persingen is via de boerenlandpaden de omgeving verkend.
 - 30 oktober: vanaf Herberg 't Zwaantje op zoek naar paddenstoelen in het bos.
 - 6 november: cultuurhistorie van de Stekkenberg en het aangrenzende bos centraal, met o.a. bezembinders en bosbessenpluk.
 - 18 december, Millingen a/d Rijn. De excursie ging door het dorp, maar uiteraard ook over de dijk en langs de rivier. Onder leiding van lokale gidsen maakten we tevens kennis met de hier aanwezige flora en fauna.
-

2. Vrijwillig landschapsbeheer

Landschapsbeheer Groesbeek (LBG) is de afdeling binnen de Werkgroep Milieubeheer Groesbeek waarin vooral praktisch werk wordt verricht op het gebied van onderhoud en beheer van het landschap. Een keer per maand, op zaterdag tussen 9.00 en 13.00 uur steken de vrijwilligers de handen uit de mouwen. De werkzaamheden bestaan o.a. uit het snoeien van struweel, het knotten van bomen, het plaggen van bermen en maaien en hooien op die plaatsen waar geen landbouwmachines kunnen komen.

De totale werkgroep van LBG, bestaande uit 30 deelnemers, kent een vaste kern van ongeveer 15 actieve leden die maandelijks vrijwillig in het landschap werkzaam zijn. Op tal van plaatsen zijn ze te vinden geweest en hebben ze de handen flink uit de mouwen gestoken. Enkele bijzondere werkzaamheden in 2016 waren:

9 januari, wilgen knotten in de Foepertpot. Met een spoedcursus wilgenknotten door Ben Braster.

4 maart, werkochtend voor vluchtelingen van Heumensoord georganiseerd door Landschapsbeheer Groesbeek samen met IVN Rijk van Nijmegen en de Vlinderstichting. Ondanks het slechte weer was er een groep van ongeveer 25 mensen aanwezig. Samen gingen ze aan de slag in de spoorkuil bij de Biesseltsebaan waar opslag van bramen, struiken en bomen werd verwijderd.

15 oktober, aan het werk in de Biessael, op de grens van Gelderland en Limburg. Om de bijzondere begroeiing van het natuurgebiedje in stand te houden wordt er jaarlijks gemaaid. De vrijwilligers voerden samen met de Aardhommels het maaisel af.

5 november: Landelijke natuurwerkdag op de Galgenhei waar meer dan 75 volwassenen en kinderen de hei opschoonden van met name opslag van bremstruweel. De jeugdnatuurgroepen van de WMG waren van de partij en ook enkele scoutinggroepen uit Nijmegen. Zoals inmiddels traditie is, werd het een gezellige ochtend, met een mooi werkresultaat.

3. Informatieavonden

Eer werden in 2016 twee informatieavonden gehouden. Op 18 maart ging het over Bosrijk, het initiatief om meer oud bos te ontwikkelen en in stand te houden. Lieke Vullings en Marcel Kamp vertelden over het werk van Bosrijk en dat ze een bosgebied van Natuurmonumenten mogen ontwikkelen.

Op 18 november stond de vleermuis centraal. Vleermuisexpert Peter Twisk is al tientallen jaren 'in de ban van de vleermuis'. Hij is mede-auteur van diverse zoogdierengidsen en ook een uitstekend natuurillustrator. Tijdens de lezing kwamen ook vragen aan de orde als: wat moet je doen als je een vleermuis vindt en hoe kun je vleermuisen beschermen en hun leefgebied verbeteren.

4. Vogels inventariseren

Alweer voor het 15de jaar werden door LBG in Groesbeek de weidevogels beschermd en geïnventariseerd. In 2016 zijn er 35 nesten van Kievieten gevonden. 8 nesten zijn uitgekomen en 17 niet. Oorzaak: 8 door vos, 5 door werkzaamheden, 4 onbekend. Van begin maart tot eind juni werkten vier vrijwilligers hieraan mee. Er hebben 10 landeigenaren aan de weidevogelbescherming meegewerkt, we danken hen voor hun medewerking.

5. LBG gaat heggenvlechten

Op zondag 13 maart werd in Vierlingsbeek voor de 11e keer het Nationaal Kampioenschap Maasheggenvlechten georganiseerd. Het team van Landschapsbeheer Groesbeek, bestaande uit Henk Eikholt, Peter Pouwels en Toon Lamers, deed voor de 9de keer mee. Nog zo'n 100 andere teams, ook uit andere landen, deden mee om dit ambacht in stand te houden. De organisatie was in handen van Stichting Heg en Landschap, samen met de gemeente Boxmeer, Staatsbosbeheer en IVN de Maasvallei.

Berichten en nieuws van LBG staan op de website van de WMG (www.wmg-groesbeek.nl/landschapsbeheer) en op een eigen facebookpagina (facebook.com/lbggroesbeek).

Woord van dank

Het organiseren van al deze activiteiten zou een stuk moeilijker zijn geweest zonder de belangeloze medewerking van de organisaties: Gemeente Berg en Dal, Werkgroep Milieubeheer Groesbeek, Gemeentenuws, De Gelderlander, Zondagskrant, De Brug, Rozet, Landschapsbeheer Gelderland, Oranjefonds/ NLdoet.

Verder een woord van dank aan allen die actief hebben deelgenomen aan één van onze activiteiten. En dan met name de gidsen van LBG en de vrijwilligers die regelmatig een zaterdag actief bezig zijn om ons mooie Groesbeekse landschap nog verder te verfraaien.

Kindernatuurclubs

De WMG kent drie kindernatuurclubs: de Aardhommels (8 t/m 12 jaar), die er eenmaal per twee weken op zaterdagmorgen erop uittrekken. Voor jongere kinderen zijn er de Aardmannetjes en de Aardsterren die er ieder eenmaal per maand op zaterdagmorgen op uitgaan.

Hieronder een kleine foto-impresie:

Aardhommels

Aardmannetjes

aardmanmedaille

De Aardsterren

Ik zie, ik zie, wat jij niet ziet